

Nyhetsbrev for fiskeri og havsaker

November 2021

Hovedpunkter

- **Satte kystsamfunn på dagsorden**
- **EU-fiskere håver inn penger**
- **Hav fikk oppmerksomhet på klimatoppmøtet**

Hei, alle.

Selv om koronarestriksjonene er blitt strengere i EU-hovedstaden, går maskineriet for EUs politikktutvikling for fullt. Det gjør det også for oss og våre samarbeidsorganisasjoner. I forrige uke hadde vi sammen med partnere fra blant annet Skottland, Island, Irland og Canada arrangementene Laurentic forum. Nord-Norge stilte med en rekke innledere om både utfordringer og muligheter i norske kystsamfunn.

Det store tema for vår del de siste ukene, har vært lanseringen av EUs oppdaterte arktiske politikk og tilhørende arrangementer. Klimatoppmøtet har naturlig nok vært en stor snakkis i Brussel. EU bidro blant annet med å anerkjenne havets rolle i klimaarbeidet, som tross alt tar opp mesteparten av CO2-en og er viktig for å holde temperaturen nede.

Rapporten The EU Fish Market 2021, gir et overblikk over sjømattrendene i EU i fjor. Det er månedens hovedsak, som du finner på neste side.

Det er ikke bare i Norge at kvinner i fiskeyrket diskuteres. I Europaparlamentets fiskerikomité har de nylig diskutert likestilling i fiskeriene.

Videre kan du lese om gode tider for EUs fiskere, men det er ventet at lønnsomheten vil bli svakere fra i år. For den som ønsker en ABC om hvordan fiskekvoter fordeles etter Brexit på en lettvinnt og visuell måte, er det [verdt å ta en titt her](#).

Ønsker deg god lesning.

Torjus

Månedens hovedsak

Slik har korona påvirket konsumet av sjømat

Effekter av korona på sjømatkonsumet i EU for 2020

- Fra 2019 til 2020 vokste husholdningenes utgifter til sjømat med 17 %, som er mye høyere enn prisveksten på 2,1 % for disse produktene.
- Konsumet av fersk fisk i EUs største fiskespisende land (Portugal etc.) viser en økning på 7 % i verdi og 4 % i volum. Denne økningen er mest sannsynlig et resultat av stengte restauranter som ga mer middagslaging hjemme.
- Effektene av pandemien er også tydelige fra 2020-dataene om forbruk utenfor hjemmet av bearbejdede produkter, der man ser en nedgang.

Forbedring av EUs handelsbalanse

- På grunn av mindre import, var handelsunderskuddet i 2020 10 % lavere enn i 2019. Verdien av EU-importen falt mer enn 2019-volumene på grunn av den betydelige nedgangen av dyre fiskearter som var ment til restaurantene.
- Eksportvolumet, derimot, viste en liten vekst fra 2019, men den falt med 4 % i verdi: torsk sto for det meste av den samlede verdinedgangen, som følge av redusert eksport til Kina og Storbritannia.

Fall i konsum fra 2018 til 2019

- Konsum per innbygger i EU, er anslått til 23,97 kg som består av for det meste villfangede produkter, var nesten stabilt i 2019 sammenlignet med 2018.
- EU-borgerne spiste i 2019 i gjennomsnitt 390 gram mindre sjømat enn i 2018. Nedgangen var drevet av en reduksjon i fangstene, spesielt av sild.

Flere tall og lenke til [rapporten finnes her](#)

Fiskeri

EU-flåten håver inn penger

EUs flåte fortsetter med god fortjeneste totalt sett, hovedsakelig takket være bærekraftig fiskepraksis og forvaltning, skriver Europakommisjonen [på sine hjemmesider](#). Rapporten gjelder for 2019, og spår at tallene er nokså like for 2020, til tross for pandemien som herjet.

Det forventes at 2021 ikke vil bli et like godt år på grunn av høye drivstoffpriser.

Rapporten i korte trekk

- Den havgående flåten hadde bedre økonomiske resultater enn kystflåten
- Flåtene som opererer i det nordøstlige Atlanterhavet, hvor de fleste fiskebestandene forvaltes på bærekraftige nivåer, hadde bedre lønnsomhet enn fiskere i Middell- og Svartehavet, hvor mange bestander fortsatt er overfisket.

- Europakommisjonen mener at dette er bevis på at det er en sterk sammenheng mellom bærekraftig fiske, lønnsomhet, bedre lønninger og nye jobbmuligheter i våre kystsamfunn. Bærekraftig fiskepraksis sparer også drivstoff siden de trenger færre dager til sjøs – bra for lønnsomhet og klima.

Kun fire prosent av EU-fiskere er kvinner

Også i EU er likestilling i fiskeriene på agendaen. Nylig diskuterte fiskerikomiteén dette tema. Noen tall

- 4 prosent – andel kvinner i EU-fiskeriene
- 23 prosent – andel kvinner i EUs akvakultur
- 48 prosent – andel kvinner innen EUs foredlingsindustri

Disse tallene varierer stort mellom landene. [Titt her.](#)

Ny strategi for bærekraftige fiskerier i sør og øst

FN-organet GFCM (General Fisheries Commission for the Mediterranean) har nylig vedtatt en ny og ambisiøs strategi for å få fiskeriene i Middelhavet og Svartehavet til å bli bærekraftige.

[Anbefalingene inneholder](#) tiltak som skal forbedre fiskeriforvaltningen og -kontrollen i Adriaterhavet og Svartehavet, beskytte sårbare arter og habitater, forsterke overvåkings- og kontrollrammeverket, og bekjempe ulovlige, urapporterte og uregulerte fiskeri i både Middelhavet og Svartehavet.

Forslaget til fiskemulighetene i Atlanterhavet, Kattegat og Skagerak er klare

Europakommisjonen la nylig fram sitt forslag til kvoter for de nevnte EU-havområdene og skal til behandling av EU-landene i midten av desember. Forslaget kan bli endret avhengig av hvordan forhandlingene med Norge og Storbritannia ender. Forslaget inneholder både økninger og reduksjoner i fiskekvotene.

[Se forslaget her.](#)

Fiskemulighetene for Østersjøen er allerede vedtatt. [De finner du her.](#)

Fra ufisk til delikatesse

Europakommisjonen støtter et prosjekt som har til hensikt av å gjøre fisk, som tidligere ble kaster over bord, til god og spiselig fisk. [Prosjektet NOVELFISH](#) konsentrerer seg hovedsak om bifangst fra Atlanter- og Middelhavet. Hva Middelhavets svar på breiflabben blir, kan vi bare glede oss til å se.

Kyststatene enige om kvoter for vårgytende sild og kolmule

I kyststatsforhandlingen om norsk vårgytende sild (NVG-sild) og kolmule ble det 26. oktober 2021 inngått avtale om en totalkvote for kolmule på 752 736 tonn, og for NVG-sild en totalkvote på 598 588 tonn.

Les saken hos [NFD her](#) og [Europakommisjonen her](#)

Havforvaltning

EU utfordrer forvaltningsregimet rundt Svalbard

Det mener tre universitetsprofessorer. Påstanden om at traktatparter står fritt til å fastsette egne regler når Norge ikke følger deres forståelse av traktaten, åpner for et farlig spill om Svalbard, [skriver de i Rett24.no](#).

EU og Norge er uenige om Svalbardtraktaten gjelder i fiskevernsonen og på kontinentalsokkelen ved Svalbard. Konflikten mellom EU og Norge om torskekvoten i fiskevernsonen i år dreier seg ikke bare om størrelsen på EUs andel av kvoten, og hvordan Norge etter traktaten har plikt til å likebehandle andre stater. Den har også potensial til å utfordre det norsk-russiske samarbeidet om forvaltningen av fiskebestandene i Barentshavet og regimet skapt av Svalbardtraktaten.

Som vi skrev i [forrige utgave av dette nyhetsbrevet](#), så har EU uttrykt bekymring for tilstanden til torskebestanden i Barentshavet, fordi Norge og Russland etter EU sitt syn forvalter den på en måte som ikke er bærekraftig. Dette utfordrer Den norsk-russiske fiskerikommisjonens forvaltning av torskebestanden.

Tre EU-fiskeriråd ber om midlertidig forbud mot utvinning av havbunnsmineraler

[Et felles utspill](#) har tre av EUs fiskeriråd (Fisheries Advisory Councils - Long Distance, Pelagic and North Western Waters) bedt om moratorium på gruvedrift på havbunnen i internasjonalt farvann. Mineralutvinning på havbunnen har blitt et høyaktuelt stridstema siden den lille øystaten Nauru for et par måneder siden søkte om å få starte med denne aktiviteten innenfor to år.

Fiskerirådene, som består av representanter fra industrien og andre interessegrupper, finansieres av EU for å gi innspill og anbefalinger til EU og EU-landene på fiskeriforvaltning.

Utspillet understreker bekymringer knyttet til havbunnsmineraler som tidligere har blitt reist av forskere, fiskeindustrien og miljøorganisasjoner om de potensielt alvorlige konsekvensene av gruvedrift på havbunnen kan få for fiskerier, fisk og andre arter i havet, inkludert storskala og irreversibelt tap av marint biologisk mangfold.

Fiskerirådene oppfordrer FN-organet Den internasjonale havbunnsmyndigheten (ISA) til å forby utvinning av havbunnsmineraler i internasjonalt farvann inntil konsekvensene på havmiljøet, biologisk mangfold og menneskelige aktiviteter er tilstrekkelig undersøkt, risikoen er forstått, og teknologiene og operasjonelle praksiser er i stand til å demonstrere ingen alvorlig skade på miljøet, pluss ingen tap av marint biologisk mangfold eller forringelse av marine økosystemer.

Norge er blant de landene i verden som er mest ivrige på å starte med havbunnsmineraler.

Klima

COP26: IMO må halvere utslippene innen 2030

Resultatet av klimatoppmøtet i Glasgow tilsier at IMO må halvere utslippene sine innen 2030, dersom en skal nå 1,5-gradersmålet, skriver Seas at Risk. [NGOen Seas at Risk](#) er bekymret for at IMO ikke har en god nok strategi for å kunne redusere utslippene betydelig.

[EU gir nå pengestøtte](#) til prosjekter som skal gi grønnere skipsfart.

Den samme NGO-en er glad for å se at **havets viktige rolle for klima** har fått større oppmerksomhet ifm klimatoppmøtet, men de mener at [forpliktelsene ikke](#) er gode nok. [EU var blant aktørene som satte hav på agendaen under COPen](#).

EU om Arktis: – La olja og gassen ligge

Europakommisjonen mener at olje, gass og kull ikke kan utvinnes i Arktis, dersom en skal klare klimamålene i tillegg risikoen for miljøforurensing i sårbare områder, og ber om et internasjonalt forbud.

I oktober lanserte EU sin nye arktiske politikk. Siden forrige arktiske politikk har EU lansert Green Deal, som er en ambisiøs plan for å få EU til å bli den første klimanøytrale verdensdelen. EU har alltid vært opptatt av klima og miljø i arktispolitikken, men ambisjonene er nå høyere enn noensinne. Europakommisjonen melder om at framtidige tiltak vil være innen klima og vern av naturmangfold.

EU vil nå jobbe med arktiske land for å få til en internasjonal forpliktelse om forbud mot utvikling av nye olje og gass-forekomster. Dersom det likevel blir produksjon, vil ikke EU kjøpe disse ressursene.

Foruten om avtalen som skal forhindre uregulert fiske i Polhavet, er fiskeri relativt lite omtalt i det nye dokumentet.

Les mer på [våre hjemmesider](#).

Kystsamfunn

Fokus på bærekraftige kystsamfunn i tre dager på rad

Vi var medarrangør i seminarrekka Laurentic Forum i forrige uke. Søkelyset på dag 1 var bærekraftig turisme og hvilke utfordringer og muligheter som reiselivsnæringen står overfor gjennom å dele kunnskap fra begge sider av Atlanterhavet.

Det nordnorske bidraget var postdoktor Sigrid Engen fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) som snakka om tre ulike prosjekter innen bærekraftig turisme som NINA jobber med. Et av dem om avfallshåndtering i Lofotodden Nasjonalpark.

De to neste dagene var blå økonomi, særlig på bærekraftig vekst og sunne hav for fremtidige generasjoner, på agendaen. Sunniva Løviknes og Bente Olsen Husby fra Troms og Finnmark fylkeskommune snakka om hvordan en massiv konkurs i fiskerinæringen i Hasvik kommune åpnet for nye virksomheter basert på blå økonomi. Det var lignende og andre historier og diskusjoner fra Nord-Norge, nordvest-Irland, Island, og Newfoundland & Labrador (Canada).

Laurentic Forum er en transatlantisk samarbeidsplattform som fokuserer på mangfoldet av utfordringer som perifere kystsamfunn står ovenfor, i tillegg til å styrke partnerskap på tvers av medlemsregionene.

Fikk du ikke med deg arrangementene? Se dem i [opptak her da, vel](#).

Kalender

29. november

[Møte i fiskerikomiteén](#) i Europaparlamentet

6. og 7. desember

[Arctic Futures symposium](#)

Med en rekke nordnorske aktører på programmet, er Arctic Futures Symposium verdt å få med seg for alle som er interesserte i Arktis og nordområdene.

Sted: Brussel/Internett